ശ്രീഃ

ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ

ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ

ഓം നമോ ഭഗവതേ വാസുദേവായ

മഹർഷി വേദവ്യാസപ്രണീതം ശ്രീമദ്ഭാഗവതമഹാപുരാണം

॥ തൃതീയസ്കന്ധേ പ്രഥമോഽധ്യായഃ ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

ശ്രീ രംഗരാമാനുജ മഹാദേശികൻ

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

ശ്രീഃ

ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ

ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ

ഓം നമോ ഭഗവതേ വാസുദേവായ

ശ്രീമദ്ഭാഗവതമഹാപുരാണം

॥ തൃതീയസ്കന്ധേ പ്രഥമോഽധ്യായഃ ॥

ശ്രീശുക ഉവാച
ഏവമേതത്പുരാ പൃഷ്ടോ മൈത്രേയോ ഭഗവാൻ കില।
ക്ഷത്ത്രാ വനം പ്രവിഷ്ടേന ത്യക്ത്വാ സ്വഗൃഹമൃദ്ധിമത് ॥ **1** ॥

യദ്വാ അയം മന്ത്രകൃദ്വോ ഭഗവാനഖിലേശ്വരഃ।
പൗരവേന്ദ്രഗൃഹം ഹിത്വാ പ്രവിവേശാത്മസാത്കൃതം ॥ **2** ॥

രാജോവാച
കുത്ര ക്ഷത്തുർഭഗവതാ മൈത്രേയേണാസ സംഗമഃ।
കദാ വാ സഹ സംവാദ ഏതദ്വർണയ നഃ പ്രഭോ ॥ **3** ॥

ന ഹ്യൽപാർഥോദയസ്തസ്യ വിദുരസ്യാമലാത്മനഃ।
തസ്മിൻ വരീയസി പ്രശ്നഃ സാധുവാദോപബൃംഹിതഃ ॥ **4** ॥

സൂത ഉവാച
സ ഏവമൃഷിവർയോഽയം പൃഷ്ടോ രാജ്ഞാ പരീക്ഷിതാ।
പ്രത്യാഹ തം സുബഹുവിത്പ്രീതാത്മാ ശ്രൂയതാമിതി ॥ **5** ॥

ശ്രീശുക ഉവാച
യദാ തു രാജാ സ്വസുതാനസാധൂൻ
പുഷ്ണന്നധർമേണ വിനഷ്ടദൃഷ്ടിഃ।

ഭ്രാതുർയവിഷ്ഠസ്യ സുതാൻ വിബന്ധൂൻ
പ്രവേശ്യ ലാക്ഷാഭവനേ ദദാഹ ॥ **6** ॥

യദാ സഭായാം കുരുദേവദേവ്യാഃ
കേശാഭിമർശം സുതകർമ ഗർഹ്യം ।
ന വാരയാമാസ നൃപഃ സ്നുഷായാഃ
സ്വാസ്രൈർഹരന്ത്യാഃ കുചകുങ്കുമാനി ॥ **7** ॥

ദ്യൂതേ ത്വധർമേണ ജിതസ്യ സാധോഃ
സത്യാവലംബസ്യ വനാഗതസ്യ ।
ന യാചതോഽദാത്സമയേന ദായം
തമോ ജുഷാണോ യദജാതശത്രോഃ ॥ **8** ॥

യദാ ച പാർഥപ്രഹിതഃ സഭായാം
ജഗദ്ഗുരുർയാനി ജഗാദ കൃഷ്ണഃ ।
ന താനി പുംസാമമൃതായനാനി
രാജോരു മേനേ ക്ഷതപുണ്യലേശഃ ॥ **9** ॥

യദോപഹൂതോ ഭവനം പ്രവിഷ്ടോ
മന്ത്രായ പൃഷ്ടഃ കില പൂർവജേന ।
അഥാഹ തൻമന്ത്രദൃശാം വരീയാൻ
യൻമന്ത്രിണോ വൈദുരികം വദന്തി ॥ **10** ॥

അജാതശത്രോഃ പ്രതിയച്ഛ ദായം
തിതിക്ഷതോ ദുർവിഷഹം തവാഗഃ ।
സഹാനുജോ യത്ര വൃകോദരാഹിഃ
ശ്വസൻ രുഷാ യത്ത്വമലം ബിഭേഷി ॥ **11** ॥

പാർഥാംസ്തു ദേവോ ഭഗവാൻ മുകുന്ദോ
ഗൃഹീതവാൻ സ ക്ഷിതിദേവദേവഃ ।

ആസ്തേ സ്വപുർയാം യദുദേവദേവോ
വിനിർജിതാശേഷനൃദേവദേവഃ ॥ **12** ॥

സ ഏഷ ദോഷഃ പുരുഷദ്വിഡാസ്തേ
ഗൃഹാൻ പ്രവിഷ്ടോ യമപത്യമത്യാ ।
പുഷ്ണാസി കൃഷ്ണാദ്വിമുഖോ ഗതശ്രീ -
സ്ത്യജാശ്വശൈവം കുലകൗശലായ ॥ **13** ॥

ഇത്യൂചിവാംസ്തത്ര സുയോധനേന
പ്രവൃദ്ധകോപസ്ഫുരിതാധരേണ ।
അസത്കൃതഃ സത്സ്പൃഹണീയശീലഃ
ക്ഷത്താ സകർണാനുജസൗബലേന ॥ **14** ॥

ക ഏനമത്രോപജുഹാവ ജിഹ്മം
ദാസ്യാഃ സുതം യദ്ബലിനൈവ പുഷ്ടഃ ।
തസ്മിൻ പ്രതീപഃ പരകൃത്യ ആസ്തേ
നിർവാസ്യതാമാശു പുരാച്ഛ്വസാനഃ ॥ **15** ॥

സ ഇത്ഥമത്യുൽബണകർണബാണൈ -
ർഭ്രാതുഃ പുരോ മർമസു താഡിതോഽപി ।
സ്വയം ധനുർദ്വാരി നിധായ മായാം
ഗതവ്യഥോഽയാദുരുമാനയാനഃ ॥ **16** ॥

സ നിർഗതഃ കൗരവപുൺയലബ്ധോ
ഗജാഹ്വയാത്തീർഥപദഃ പദാനി ।
അൻവാക്രമത്പുൺയചികീർഷയോർവ്യാം
സ്വധിഷ്ഠിതോ യാനി സഹസ്രമൂർതിഃ ॥ **17** ॥

പുരേഷു പുൺയോപവനാദ്രികുഞ്ജേ -
ഷ്വപങ്കതോയേഷു സരിത്സരഃസു ।

അനന്തലിംഗൈഃ സമലങ്കൃതേഷു
ചചാര തീർഥായതനേഷ്വനന്യഃ ॥ **18** ॥

ഗാം പർയടൻമേധ്യവിവിക്തവൃത്തിഃ
സദാഽഽപ്ലുതോഽധഃശയനോഽവധൂതഃ ।
അലക്ഷിതഃ സ്വൈരവധൂതവേഷോ
വ്രതാനി ചേരേ ഹരിതോഷണാനി ॥ **19** ॥

ഇത്ഥം വ്രജൻ ഭാരതമേവ വർഷം
കാലേന യാവദ്ഗതവാൻ പ്രഭാസം ।
താവച്ഛശാസ ക്ഷിതിമേകചക്രാ -
മേകാതപത്രാമജിതേന പാർഥഃ ॥ **20** ॥

തത്രാഥ ശുശ്രാവ സുഹൃദ്വിനഷ്ടിം
വനം യഥാ വേണുജവഹ്നിസംശ്രയം ।
സംസ്പർധയാ ദഗ്ധമഥാനുശോചൻ
സരസ്വതീം പ്രത്യഗിയായ തൂഷ്ണീം ॥ **21** ॥

തസ്യാം ത്രിതസ്യോശനസോ മനോശ്ച
പൃഥോരഥാഗ്നേരസിതസ്യ വായോഃ ।
തീർഥം സുദാസസ്യ ഗവാം ഗുഹസ്യ
യച്ഛ്രാദ്ധദേവസ്യ സ ആസിഷേവേ ॥ **22** ॥

അൻയാനി ചേഹ ദ്വിജദേവദേവൈഃ
കൃതാനി നാനായതനാനി വിഷ്ണോഃ ।
പ്രത്യംഗമുഖ്യാങ്കിതമന്ദിരാണി
യദ്ദർശനാത്കൃഷ്ണമനുസ്മരന്തി ॥ **23** ॥

തതസ്ത്വതിവ്രജ്യ സുരാഷ്ട്രമൃദ്ധം
സൗവീരമത്സ്യാൻ കുരുജാംഗലാംശ്ച ।

കാലേന താവദ്യമുനാമുപേത്യ
തത്രോദ്ധവം ഭാഗവതം ദദർശ ॥ **24** ॥

സ വാസുദേവാനുചരം പ്രശാന്തം
ബൃഹസ്പതേഃ പ്രാക് തനയം പ്രതീതം।
ആലിംഗ്യ ഗാഢം പ്രണയേന ഭദ്രം
സ്വാനാമപൃച്ഛദ്ഭഗവത്പ്രജാനാം ॥ **25** ॥

കച്ചിത്പുരാണൗ പുരുഷൗ സ്വനാഭ്യ -
പാദ്മാനുവൃത്ത്യേഹ കിലാവതീർണൗ।
ആസാത ഉർവ്യാഃ കുശലം വിധായ
കൃതക്ഷണൗ കുശലം ശൂരഗേഹേ ॥ **26** ॥

കച്ചിത്കുരൂണാം പരമഃ സുഹൃന്നോ
ഭാമഃ സ ആസ്തേ സുഖമംഗ ശൗരിഃ।
യോ വൈ സ്വസൄണാം പിതൃവദ്ദദാതി
വരാൻ വദാൻയോ വരതർപണേന ॥ **27** ॥

കച്ചിദ്വരൂഥാധിപതിർയദൂനാം
പ്രദ്യുമ്ന ആസ്തേ സുഖമംഗ വീരഃ।
യം രുക്മിണീ ഭഗവതോഽഭിലേഭേ
ആരാധ്യ വിപ്രാൻ സ്മരമാദിസർഗേ ॥ **28** ॥

കച്ചിത്സുഖം സാത്വതവൃഷ്ണിഭോജ -
ദാശാർഹകാണാമധിപഃ സ ആസ്തേ।
യമഭ്യഷിഞ്ചച്ഛതപത്രനേത്രോ
നൃപാസനാശാം പരിഹൃത്യ ദൂരാത് ॥ **29** ॥

കച്ചിദ്ധരേഃ സൗമ്യ സുതഃ സദൃക്ഷ
ആസ്തേഽഗ്രണീ രഥിനാം സാധു സാംബഃ।

അസൂത യം ജാംബവതീ വ്രതാഢ്യാ
ദേവം ഗുഹം യോഽംബികയാ ധൃതോഽഗ്രേ ॥ **30** ॥

ക്ഷേമം സ കച്ചിദ്യുയുധാന ആസ്തേ
യഃ ഫാൽഗുനാൽലബ്ധധനൂരഹസ്യഃ ।
ലേഭേഽഞ്ജസാധോക്ഷജസേവയൈവ
ഗതിം തദീയാം യതിഭിർദുരാപാം ॥ **31** ॥

കച്ചിദ് ബുധഃ സ്വസ്ത്യനമീവ ആസ്തേ
ശ്വഫൽകപുത്രോ ഭഗവത്പ്രപന്നഃ ।
യഃ കൃഷ്ണപാദാങ്കിതമാർഗപാംസു -
ഷ്വചേഷ്ടത പ്രേമവിഭിന്നധൈർയഃ ॥ **32** ॥

കച്ചിച്ഛിവം ദേവകഭോജപുത്ര്യാ
വിഷ്ണുപ്രജായാ ഇവ ദേവമാതുഃ ।
യാ വൈ സ്വഗർഭേണ ദധാര ദേവം
ത്രയീ യഥാ യജ്ഞവിതാനമർഥം ॥ **33** ॥

അപിസ്വിദാസ്തേ ഭഗവാൻ സുഖം വോ
യഃ സാത്വതാം കാമദുഘോഽനിരുദ്ധഃ ।
യമാമനന്തി സ്മ ഹ ശബ്ദയോനിം
മനോമയം സത്ത്വതുരീയതത്ത്വം ॥ **34** ॥

അപിസ്വിദൻയേ ച നിജാത്മദൈവ -
മനൻയവൃത്ത്യാ സമനുവ്രതാ യേ ।
ഹൃദീകസത്യാത്മജചാരുദേഷ്ണ -
ഗദാദയഃ സ്വസ്തി ചരന്തി സൗമ്യ ॥ **35** ॥

അപി സ്വദോർഭ്യാം വിജയാച്യുതാഭ്യാം
ധർമേണ ധർമഃ പരിപാതി സേതും ।

ദുർയോധനോഽതപ്യത യത്സഭായാം
സാമ്രാജ്യലക്ഷ്മ്യാ വിജയാനുവൃത്ത്യാ ॥ **36** ॥

കിം വാ കൃതാഘേഷ്വഘമത്യമർഷീ
ഭീമോഽഹിവദ്ദീർഘതമം വ്യമുഞ്ചത് ।
യസ്യാംഘ്രിപാതം രണഭൂർന സേഹേ
മാർഗം ഗദായാശ്ചരതോ വിചിത്രം ॥ **37** ॥

കച്ചിദ്യശോധാ രഥയൂഥപാനാം
ഗാണ്ഡീവധന്വോപരതാരിരാസ്തേ ।
അലക്ഷിതോ യച്ഛരകൂടഗൂഢോ
മായാകിരാതോ ഗിരിശസ്തുതോഷ ॥ **38** ॥

യമാവുതസ്വിത്തനയൗ പൃഥായാഃ
പാർഥൈർവൃതൗ പക്ഷ്മഭിരക്ഷിണീവ ।
രേമാത ഉദ്ദായ മൃധേ സ്വരിക്ഥം
പരാത്സുപർണാവിവ വജ്രിവക്ത്രാത് ॥ **39** ॥

അഹോ പൃഥാപി ധ്രിയതേഽർഭകാർഥേ
രാജർഷിവര്യേണ വിനാപി തേന ।
യസ്ത്വേകവീരോഽധിരഥോ വിജിഗ്യേ
ധനുർദ്വിതീയഃ ककുഭശ്ചതസ്രഃ ॥ **40** ॥

സൗമ്യാനുശോചേ തമധഃപതന്തം
ഭ്രാത്രേ പരേതായ വിദുദ്രുഹേ യഃ ।
നിർയാപിതോ യേന സുഹൃത്സ്വപുർയാ
അഹം സ്വപുത്രാൻ സമനുവ്രതേന ॥ **41** ॥

സോഽഹം ഹരേർമർത്യവിഡംബനേന
ദൃശോ നൃണാം ചാലയതോ വിധാതുഃ ।

നാൻയോപലക്ഷ്യഃ പദവീം പ്രസാദാ -
ച്ചരാമി പശ്യൻ ഗതവിസ്മയോഽത്ര ॥ **42** ॥

നൂനം നൃപാണാം ത്രിമദോത്പഥാനാം
മഹീം മുഹുശ്ചാലയതാം ചമൂഭിഃ।
വധാത്പ്രപന്നാർതിജിഹീർഷയേശോ -
ഽപ്യുപൈക്ഷതാഘം ഭഗവാൻ കുരൂണാം ॥ **43** ॥

അജസ്യ ജൻമോത്പഥനാശനായ
കർമാൺയകർതുർഗ്രഹണായ പുംസാം।
നൻവൻയഥാ കോഽർഹതി ദേഹയോഗം
പരോ ഗുണാനാമുത കർമതന്ത്രം ॥ **44** ॥

തസ്യ പ്രപന്നാഖിലലോകപാനാ -
മവസ്ഥിതാനാമനുശാസനേ സ്വേ।
അർഥായ ജാതസ്യ യദുഷ്വജസ്യ
വാർതാം സഖേ കീർതയ തീർഥകീർതേഃ ॥ **45** ॥

॥ ഇതി ശ്രീമദ്ഭാഗവതേ മഹാപുരാണേ പാരമഹംസ്യാം സംഹിതായാം
തൃതീയസ്കന്ധേ വിദുരോദ്ധവസംവാദേ പ്രഥമോഽധ്യായഃ ॥